

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ
A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE
2012 – 2016

CUPRINS

DEFINIREA UNOR TERMENI ȘI EXPRESII	2
INTRODUCERE	5
CADRUL LEGAL	9
DEFINIREA PROBLEMEI	12
OBIECTIVE	19
PRINCIPII GENERALE	25
MONITORIZARE, EVALUARE, REVIZUIRE	26
IMPLICAȚII BUGETARE	26
IMPLICAȚII JURIDICE	27
INDICATORI	27
ETAPE ULTERIOARE, INSTITUȚII RESPONSABILE	28
PLAN NAȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI NAȚIONALE DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE	29

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE 2012 – 2016

DEFINIREA UNOR TERMENI ȘI EXPRESII

a) persoane private de libertate – persoane sancționate cu măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, persoane condamnate la pedeapsa închisorii ori la detențiune pe viață, persoane arestate preventiv.

b) proces de reintegrare socială – succesiune de etape în asistența persoanelor prevăzute la litera a), ce are ca finalitate reintegrarea socială a acestora, după cum urmează:

1. **etapa instituțională** – debutează la încarcerare și durează până la un moment dat, aproximativ pentru condamnații definitiv cu 90 de zile înainte de liberare;

2. **etapa de pregătire pentru liberare** – debutează cu 90 de zile înainte de liberare și durează până în ziua liberării sau, după caz, a eliberării la termen;

3. **etapa post-detenție** – începe de la data liberării condiționate sau a eliberării la termen. În sensul prezentei *Strategii*, prezintă elemente de relevanță în primele 30 de zile și se poate evalua de către instituțiile cu atribuții în domeniu pe o perioadă de până la 2 ani după eliberare sau pe toată perioada liberării condiționate.

c) infrastructură instituțională – ansamblu al elementelor ce constituie baza tehnico-materială de susținere a activităților instituțiilor, cu relevanță pentru procesul de reintegrare socială.

d) parteneri instituționali – colaboratori implicați în procesul de reintegrare socială, de regulă, pe baza unor protocoale de colaborare sau a unor acorduri de parteneriat, după caz, instituții ale statului, organizații neguvernamentale, de drept public sau privat.

e) loc de deținere – centru de reținere și arestare preventivă care funcționează în subordinea Ministerului Administrației și Internelor, centru de arestare, centru de reeducare, penitenciar, penitenciar-spital, penitenciar pentru minori și tineri, precum și penitenciar pentru femei din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

f) personal de reintegrare socială - personal angajat în locuri de deținere cu atribuții în domeniul educației, asistenței psihologice și asistenței sociale a persoanelor private de libertate sau a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate.

g) alte categorii de personal – personal operativ, personal medical, personal din alte instituții și autorități publice centrale și locale cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

h) direcție de specialitate în domeniul reintegrării sociale - structură specializată, constituită la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor, care definește, coordonează, implementează și evaluează direcțiile de acțiune în vederea aplicării unitare a politicilor penale în domeniul educației, asistenței psihologice și asistenței sociale a persoanelor custodiate în locurile de deținere din sistemul administrației penitenciare.

i) plan individualizat - plan individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică întocmit pentru fiecare persoană condamnată, conform legii de executare a pedepselor privative de libertate.

j) ofertă de activități și programe – ofertă a activităților și programelor de educație și asistență psihosocială destinate persoanelor private de libertate și persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, existentă la nivelul fiecărei instituții și autorități publice centrale și locale cu responsabilități aferente etapelor succesive ale procesului de reintegrare socială.

k) demersuri recuperative – demersuri educative, de asistență psihologică și asistență socială, individuale sau de grup, derulate în etapele succesive ale procesului de reintegrare socială.

l) program educativ, de asistență psihologică și asistență socială - demers structurat, constituit din ansamblul activităților care utilizează metode și tehnici specifice fiecărui domeniu de intervenție, orientat spre compensarea nevoilor sau riscurilor identificate, în contextul facilitării reintegrării sociale.

m) activități de educație, asistență psihologică și asistență socială - demersuri semistructurate de tipul evaluare, consiliere și informare, orientat spre cunoaștere, autocunoaștere, dezvoltare personală, stimulare aptitudinală, vocațională, petrecere a timpului liber sau creație.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

n) structuri de economie socială – “organizații particulare înființate pe baze oficiale, cu autonomie de decizie și libertate de apartenență, care produc servicii non-piață pentru gospodării și ale căror surplusuri, dacă acestea există, nu pot fi însușite de agenții economici care le creează, controlează sau finanțează”¹

o) centre de informare și consiliere - structuri din cadrul Agențiilor pentru Ocuparea Forței de Muncă, care oferă servicii de informare și consiliere utile pentru procesul de reintegrare socială, după caz, persoanelor prevăzute la a), familiilor acestora sau altor persoane interesate.

p) centru de incluziune socială - centru rezidențial, care asigură persoanelor care au executat o pedeapsă privativă de libertate, condiții de locuit și de gospodărit, pe o perioadă determinată, în sistem integrat, cu acordarea unor servicii de informare, consiliere și reinserție socială, în concordanță cu nevoile individuale identificate.

q) locuință socială– locuință care se atribuie cu chirie subvenționată unor persoane sau familii, a căror situație economică nu permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței.

r) mediu de suport – structură socială (familie, grup, vecinătate, echipă, comunitate) din care persoanele prevăzute la a) fac parte, structură aflată într-un sistem de relații afective, socio-economice, politice, culturale cu alte structuri și rețele în scopul optimizării rezultatelor propuse.

¹ CRITERII ECONOMICE:

- Activitate continuă de producere de bunuri și/sau vânzări de servicii; un grad ridicat de autonomie; un nivel semnificativ de risc economic; un volum minim de muncă plătită (nivel ridicat de bazare pe voluntari).

CRITERII SOCIALE:

- Un scop explicit în beneficiul comunității; o inițiativă lansată de un grup de cetățeni; puterea de luare a deciziilor nu se bazează pe proprietatea de capital; o natură participatorie care implică diferitele părți afectate de activitate; distribuire limitată a profitului. (EMES - European Research Network).

INTRODUCERE

Context intern și internațional

Contextul internațional, dominat de criza economică, de nevoia realocării resurselor, impune o nouă abordare a gestionării efectivelor de persoane private de libertate de către fiecare țară în parte. Acest aspect a relevat ca soluție de urgență repatrierea persoanelor private de libertate către statele de origine, decizie care impune identificarea, la nivel individual, a unor instrumente/mecanisme de gestiune.

La nivel intern, recesiunea economică înregistrată în ultimii ani, coroborată cu oferta slabă de locuri de muncă și cu ofertele educaționale și de formare profesională insuficient adaptate nevoilor grupurilor vulnerabile, creează o presiune suplimentară asupra societății, presiune care se reflectă și în dinamica ascendentă a ratei infrafracționalității (2008 – 171, 2009 – 159, 2010 – 195). Trendul crescător al efectivelor de persoane private de libertate custodiata în unitățile penitenciare (26.716 la data de 31 decembrie 2009, 28.251 la data de 31 decembrie 2010, 30.694 la data de 31 decembrie 2011, 31.743 la data de 23 august 2012) exercită, de asemenea, o presiune suplimentară asupra deciziilor de ordin strategic, care se impun a fi asumate și, în consecință, implementate la nivel sistemic. Această presiune creează, însă, și oportunitatea identificării și dezvoltării unor instrumente/mecanisme de gestiune execuțională și postexecuțională, care să asigure posibilitatea creșterii șanselor de (re)integrare socială a persoanelor private de libertate.

Noua viziune judiciară, impusă de viitoarea intrare în vigoare a Noilor Coduri, marchează necesitatea unei regândiri, a unei re poziționări la nivelul politicilor execuțional-penale, care vizează un orizont strategic.

Asumarea implementării, la nivelul Executivului, a noului concept de „*conomie socială*” reprezintă una dintre direcțiile de acțiune prioritară, care va impune, la rândul său, o re poziționare a strategiilor emergente, dezvoltate de către principalii actori implicați în operaționalizarea acestui concept, actori printre care se numără și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Prezentul document de politică publică este rezultatul unui proces de fundamentare a direcțiilor viitoare de acțiune interinstituțională, în corelație cu prevederile *Strategiei Sistemului Administrației Penitenciare* pentru perioada 2012-2014, Strategie care, raportat la domeniul re integrării sociale, include obiectivul specific „*Elaborarea, promovarea și implementarea, împreună cu structuri și instituții specifice (Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Direcția de Probațiune, organizații neguvernamentale etc.) a unei strategii naționale de incluziune socială a persoanelor private de libertate*”.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

După lansarea publică (19.02.2010), din partea Administrației Naționale a Penitenciarelor, a **propunerii de constituire a unui grup de lucru** – cu implicarea reprezentanților instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale sau ai altor reprezentanți ai societății civile, cu posibil rol în asistența post-detenență – în vederea conturării proiectului „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”, au fost organizate întâlniri de lucru succesive, care au avut ca scop elaborarea acestui proiect. În aceste coordonate, pe parcursul a trei sesiuni ale grupului de lucru extins și șapte sesiuni pe subgrupuri, a fost elaborat proiectul **„Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”** (*fundamentare și plan multianual de activități*).

Proiectul „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate” a fost definitivat cu implicarea și consultarea Unității de Management Public și Planificare Strategică, Direcției de Probațiune și Direcției Elaborare Acte Normative din Ministerul Justiției, a unităților penitenciare, precum și a partenerilor instituționali din *Anexa nr. 1A*.

Forma rezultată, precum și activitățile de promovare stabilite de către Direcția Reintegrare Socială au fost prezentate în cadrul întâlnirii de lucru din data de 29.09.2011, a cărei organizare a beneficiat de suport din partea reprezentanților structurilor din administrația centrală: Direcția Siguranța Deținerii și Regim Penitenciar, Direcția Contencios și Elaborare Acte Normative, Serviciul Cooperare și Programe, Biroul Relații Publice și Mass-Media, precum și din partea reprezentanților instituțiilor publice și organizațiilor neguvernamentale: Direcția de Probațiune - Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Direcția Protecția Copilului din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Agenția Națională Antidrog, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, Serviciul Umanitar pentru Penitenciare, Fundația „Stânca Veacurilor”, Fundația „Reforma Justiției Penale”, Asociația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului Feminin, Asociația „Youth for Justice” etc.

În perioada octombrie-decembrie 2011, accentul a fost plasat asupra **activităților de promovare a proiectului „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”**, prin demersuri al căror cadru de organizare a fost conturat de direcția de specialitate, iar implementarea a fost asigurată la nivelul tuturor unităților penitenciare:

- organizarea de întâlniri cu partenerii instituționali și organizaționali din comunitatea locală, în cadrul cărora specialiștii domeniului reintegrare socială de la nivelul fiecărui loc de dețineră au prezentat proiectul „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”;
- organizarea unor dezbateri publice, având ca temă proiectul „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”, la sediul instituțiilor de învățământ superior de la nivel local;
- organizarea unor întâlniri cu administrațiile publice locale, de către reprezentanții sectorului educație și asistență psihosocială, fiind prezentat proiectul „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

- transmiterea către mass-media, în colaborare cu ofițerul de presă al fiecărei unități, a unui comunicat prin care a fost prezentat proiectul „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate” și importanța activităților de lobby și promovare.

Proiectul a beneficiat de completări din partea Direcției de Probațiune și a Unității de Management Public și Planificare Strategică, cooptați, de altfel, alături de Direcția Elaborare Acte Normative din cadrul Ministerului Justiției, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Inspectoratul General al Poliției Române, din subordinea Ministerului Administrației și Internelor în **demersurile de definitivare a proiectului „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”**, intensificate din luna februarie 2012 și finalizate în luna august 2012.

Reintegrarea socială a persoanelor private de libertate reprezintă un proces care își are începuturile în faza execuțional – penală. Un rol esențial al serviciului penitenciar este acela al pregătirii persoanelor private de libertate pentru perioada post-detenție. Pentru atingerea acestui obiectiv este necesară corelarea nevoilor persoanelor private de libertate cu programele de educație, asistență psihologică și asistență socială și demersul de incluziune socială. Totodată, pentru succesul componentei de reintegrare socială este necesar concursul comunităților locale, în dubla lor calitate: de parteneri ai serviciului penitenciar și de beneficiari ai întregului proces de reintegrare socială a persoanelor private de libertate sau care au executat pedepse privative de libertate.

Sistemul administrației penitenciare, prin Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate, ca instituții publice de interes național, contribuie la apărarea ordinii publice și a siguranței naționale prin asigurarea pazei, escortării, supravegherii, aplicarea regimului de detenție și organizarea de activități educaționale, de asistență psihologică și asistență socială destinate reintegrării sociale a persoanelor private de libertate. În aceste coordonate, Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate evaluează permanent nevoile educaționale, de asistență psihologică și asistență socială ale persoanelor private de libertate, procesul menționat constituind baza strategiei de reintegrare socială a acestora. Individualizarea și planificarea traseului execuțional, prin organizarea și desfășurarea activităților de instruire școlară, de formare profesională, a programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială constituie demersuri curente asumate la nivelul tuturor locurilor de deținere pentru realizarea funcției educative a pedepsei sau a unei măsuri privative de libertate.

Legislația în domeniul execuțional-penal prevede responsabilitatea instituției penitenciare, a centrelor de reeducare, de a organiza și desfășura activități educaționale, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, instruire școlară și formare profesională, pe durata detenției, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor custodiate. Pregătirea pentru liberare și reintegrare socială începe imediat după primirea în locul de deținere, stabilirea unui regim de executare a pedepsei privative de libertate necesitând întocmirea unui *Plan de evaluare și intervenție*

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

educativă și terapeutică pentru fiecare persoană condamnată. Persoanele private de libertate beneficiază, în manieră individualizată, de intervenții recuperative, minorii, tinerii (18 – 21 ani) și femeile evidențiindu-se ca fiind categorii vulnerabile, din perspectiva necesității de adaptare a demersurilor educative, de asistență psihologică și asistență socială la particularitățile psihosomatice și nevoile de dezvoltare personală. Activitățile specifice de educație, asistență psihologică și asistență socială, coordonate de către personalul de specialitate, exclusiv în perioada traseului execuțional, reprezintă o condiție necesară, dar nu și suficientă a reintegrării sociale. Standardele calitative în formarea profesională a specialiștilor implicați în implementarea prezentei *Strategii* și resursele alocate domeniului condiționează creșterea șanselor de reintegrare a persoanei private de libertate în societate, cu riscuri diminuate de recidivă.

Având în vedere că persoanele private de libertate aparțin comunității, instituțiile partenere, în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, apreciază ca prioritară crearea unui mecanism interinstituțional, articulată, care să asigure, în baza unei viziuni comune, parcurgerea etapelor succesive ale procesului de reintegrare socială.

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, prin instituțiile aflate sub autoritatea sa, respectiv Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Direcția Protecția Copilului, se implică și sprijină procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și a celor care au executat pedepse privative de libertate, prin organizarea cursurilor de calificare profesională și facilitarea ocupării unui loc de muncă, respectiv prin monitorizarea respectării drepturilor copilului în locurile de deținere, precum și în perioada post-detenție.

Ministerul Administrației și Internelor, prin instituțiile subordonate, se implică în facilitarea procesului de reintegrare socială, prin asigurarea activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială pentru persoanele aflate în custodia locurilor de deținere din subordinea sa, precum și prin implicarea în etapa post-detenție, raportat la responsabilitățile care îi revin prin prisma atribuțiilor conferite de lege. Desfășurarea, în colaborare cu alte instituții și autorități publice centrale și locale a unor campanii și proiecte de prevenire a infracționalității și delincvenței juvenile reprezintă, de asemenea, una dintre prioritățile asumate de Ministerul Administrației și Internelor, în contextul general al problematicii reintegrării sociale și, implicit, a reducerii riscului de recidivă.

Activitatea recuperativă incumbă crearea și dezvoltarea unui cadru de suport comunitar pentru facilitarea reintegrării sociale, prin stabilirea de parteneriate între sectorul public și privat. Colaborarea unităților penitenciare cu instituțiile, autoritățile publice centrale și locale, organizațiile neguvernamentale cu atribuții în domeniul facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate se înscrie în liniile directoare ale cadrului internațional și european, acesta furnizând norme, valori și principii cu caracter universal și cu aplicabilitate privind tratamentul beneficiarilor.

În contextul colaborărilor interinstituționale, este necesară stabilirea bazelor desfășurării unor proiecte comune de intervenție recuperativă, un rol esențial revenind, astfel, instituțiilor și organizațiilor din societatea civilă. Prin menținerea

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

legăturii persoanelor private de libertate cu mediul de suport și, în sens larg, cu comunitatea, se urmărește, pe de o parte, diminuarea efectelor negative ale detenției, iar pe de altă parte, implicarea comunității în procesul de reintegrare socială. Dezvoltarea unor mecanisme de facilitare a reintegrării sociale creează oportunitatea atragerii de fonduri externe prin promovarea unor proiecte comune, destinate îmbunătățirii condițiilor de detenție și asistenței asigurate persoanelor custodiate. Obținerea de rezultate în cadrul activităților desfășurate în colaborare este condiționată de diversificarea demersurilor comune, de gradul de implicare activă a părților, precum și de sustenabilitatea dobândită ulterior finalizării proiectelor cu fonduri externe. Pentru asigurarea vizibilității și a continuității demersurilor derulate la nivelul partenerilor instituționali, se impune constanta mediatizare și promovare a activităților realizate, inclusiv cu sprijinul societății civile.

În absența unui cadru normativ corespunzător privind un sistem interinstituțional, interactiv, articulat și funcțional, care să continue demersurile educaționale, de asistență psihologică și asistență socială din perioada detenției / internării, rezultatele astfel obținute își vor reduce eficiența, fapt care impune, cu necesitate, promovarea și implementarea unei „Strategii de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”, asumată la nivel național. Este necesară o nouă abordare orientată către continuarea și concretizarea demersurilor de incluziune socială, inițiate încă din perioada detenției, prin contribuția instituțiilor, autoritățile publice centrale, locale și a organizațiilor neguvernamentale, care activează sau au vocația de a activa în domeniul asistenței post-detenție.

Un astfel de demers își propune să creeze cadrul instituțional necesar reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, evidențiind rolul activ pe care factorii instituționali și comunitari ar trebui să-l dobândească, printr-o acțiune convergentă, în raport cu dezideratul reintegrării sociale a persoanelor ce au antecedente penale. Astfel, pot fi identificate și mobilizate resursele necesare pentru a sprijini eforturile persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate de a-și redobânda un rol social stabil și de a se desista în raport cu instrumentele de asistență socială.

CADRUL LEGAL

Având în vedere reglementările internaționale și europene în materia drepturilor omului și ale drepturilor copilului, reforma legislativă în materie penală, alături de normele și standardele internaționale, putem contura o perspectivă mai amplă asupra surselor-cadru ale reglementării sancțiunilor privative și neprivative de libertate.

Legislație internă

1. Constituția României, republicată;
2. Codul Penal al României - Legea nr. 15 /1968, cu modificările și completările ulterioare;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

3. Codul de Procedură Penală, republicat;
4. Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
5. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare;
6. Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
7. Legea asistenței sociale nr. 292/2011;
8. Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale;
9. Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, cu modificările și completările ulterioare;
10. Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare;
11. Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată;
12. Hotărârea Guvernului nr. 1849/2004 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare;
13. Hotărârea Guvernului nr. 870/2006 privind aprobarea Strategiei pentru îmbunătățirea sistemului de elaborare, coordonarea și planificarea politicilor publice la nivelul administrațiilor publice centrale;
14. Hotărârea Guvernului nr. 1897/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
15. Ordonanța Guvernului nr. 92/2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate, aprobată și completată prin Legea nr. 129/2002;
16. Hotărârea Guvernului nr. 1239/2000 pentru aprobarea Regulamentului pentru punerea în aplicare a dispozițiilor O.G. nr. 92/2000, cu modificările și completările ulterioare;
17. Ordinul ministrului justiției nr. 2199/C/2011 privind Regulamentul de organizare și desfășurare a activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, instruire școlară și formare profesională;
18. Ordinul ministrului justiției nr. 2714/C/2008 privind durata și periodicitatea vizitelor, greutatea și numărul pachetelor, precum și categoriile de bunuri ce pot fi primite, cumpărate, păstrate și folosite de persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate, cu modificările și completările ulterioare;
19. Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 486/2010 privind desfășurarea activităților de educație și asistență psihosocială cu minorii din centrele de reeducare – *„Culegerea de documente privind desfășurarea activităților de educație și asistență psihosocială cu minorii din centrele de reeducare”*;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

20. Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 527/2011 privind desfășurarea activităților de educație, asistență psihologică și asistență socială a persoanelor private de libertate internate în penitenciarele-spital – „*Culegerea de documente privind desfășurarea activităților de educație, asistență psihologică și asistență socială a persoanelor private de libertate internate în penitenciarele-spital*”;

21. Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 624/2012 pentru aprobarea „*Culegerii de documente privind desfășurarea activităților de educație, asistență psihologică și asistență socială în penitenciar*”.

Legislație internațională și Recomandări internaționale

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite;

2. Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, ratificată prin Legea nr. 30/1994;

3. Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, ratificată prin Legea nr. 18/1990;

4. Recomandarea nr. 5 a Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei privind drepturile copiilor instituționalizați (2005);

5. Recomandarea nr. 1286 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind o strategie europeană pentru copii (1996);

6. Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii, Geneva, ratificată prin Legea nr. 203/2000;

7. Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice;

8. Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale;

9. Convenția împotriva Torturii și a altor Pedepse ori Tratamente Crude, Inumane sau Degradante, Convenția împotriva formelor de tratament sau pedepselor crude, inumane sau degradante aprobată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1984 (Rezoluția 39/46);

10. Ansamblul Regulilor Minime de Tratament al Deținuților;

11. Recomandarea Consiliului Europei nr. (87) 3 asupra Regulilor Europene privind Penitenciarele;

12. Regulile și Standardele Minime pentru Măsurile Neprivative de Libertate – Regulile de la Tokyo;

13. Ghidul Națiunilor Unite cu privire la prevenirea delincvenței juvenile – Ghidul de la Riyadh;

14. Regulile Europene cu privire la Sancțiunile și Măsurile Comunitare;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

15. Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare;
16. Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing);
17. Recomandarea nr. R (89) 12 cu privire la educația în penitenciare;
18. Recomandarea Comitetului de Miniștri ai statelor membre referitoare la Regulile Penitenciare Europene, Rec(2006)2;
19. Recomandarea Rec.(2010)1 privind Regulile Europene în domeniul Probațiunii.

DEFINIREA PROBLEMEI

Actualele reglementări nu fac referire într-o manieră completă și suficient de sistematică la aspectele de cooperare și complementaritate în asigurarea asistenței acordate persoanelor private de libertate de personalul unităților penitenciare, alături de consilierii de probațiune sau de reprezentanții altor instituții, autorități publice centrale și locale, precum și ai organizațiilor neguvernamentale cu rol sau vocație de a activa în domeniul asistenței post-detenție. Deși activitățile instituției penitenciare și ale altor instituții și autorități publice, în beneficiul persoanelor private de libertate, se intersectează, conform reglementărilor în vigoare, nevoile populației carcerale, raportat la premisele reale ale reintegrării sociale reclamă existența unui cadru normativ și a unui sistem interinstituțional, care să asigure un plus de interactivitate și funcționalitate. Politica penală are un rol determinant, din perspectiva dezvoltării cadrului de colaborare și complementaritate al instituțiilor, autorităților publice și organizațiilor neguvernamentale cu rol vocație de a activa în domeniul asistenței post-detenție, prin stabilirea clară a atribuțiilor și responsabilităților actorilor sociali implicați.

La baza „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate” se află o serie de documente, respectiv: *Analiza diagnostic a sistemului penitenciar 2008*, *Raportul corpului de control al Primului ministru*, *Planul de măsuri pentru eficientizarea sistemului penitenciar – 2008*, *studiul Administrației Naționale a Penitenciarelor „Evaluarea situației existente în domeniul reintegrării sociale – 2009”*, *studiile realizate în cadrul proiectelor cu finanțare externă: „Strategia de ocupare și calificare prin învățare și activități pentru libertate” – Studiul Institutului Regional de Cercetare din Lombardia*, *„Creșterea șanselor de incluziune socială a persoanelor aflate în detenție prin o mai bună informare a societății și îmbunătățirea activităților în penitenciar”* și *„Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate”*.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

În cadrul studiului întreprins la nivelul sistemului penitenciar în anul 2009, „**Evaluarea situației existente în domeniul reintegrării sociale**”, au fost analizate principalele domenii cu influență asupra eficienței activităților de educație, asistență psihologică și asistență socială: resursele umane, activitatea în comisii, conținuturile și activitățile de educație, asistență psihologică și asistență socială, colaborarea cu instituții și organizații neguvernamentale, instrumentele de lucru utilizate în activitatea personalului din sectorul reintegrare socială. Concluziile studiului, care își mențin valabilitatea și actualmente, în special din perspectiva resurselor umane și materiale, au evidențiat următoarele:

- resursele umane sunt insuficiente, prin raportare la posturile prevăzute pentru domeniul reintegrare socială în statul de funcții;
- în contextul eforturilor pentru asigurarea existenței standardelor minime privind numărul de spații și dotarea acestora la nivelul unităților sistemului penitenciar, au fost evidențiate diferențe semnificative între locurile de deținere, care reclamă instituirea aceluiași standarde, în mod unitar la nivel de sistem;
- implicarea persoanelor private de libertate în cadrul programelor educaționale, precum și utilitatea acestora din perspectiva specialiștilor sectorului, au fost recunoscute ca semnificative în procesul de reintegrare socială;
- la nivelul sistemului penitenciar există numeroase protocoale încheiate, mai ales, cu instituții publice, activitatea partenerilor fiind considerată utilă și acoperind domenii variate în ceea ce privește tipul programelor desfășurate cu participarea persoanelor private de libertate;
- instrumentele utilizate în desfășurarea activităților și programelor de educație, asistență psihologică și asistență socială nu sunt aplicate în mod standardizat pentru analiza tuturor persoanelor private de libertate, în vederea fundamentării intervențiilor recuperative individualizate.

Dintre documentele mai sus menționate, evidențiem și concluziile **Studiului Institutului Regional de Cercetare din Lombardia**, realizat în cadrul proiectului „**Strategia de ocupare și calificare prin învățare și activități pentru libertate**”, potrivit căruia, în tabloul general al sistemului penitenciar, factorii care influențează reintegrarea socio-profesională a persoanelor private de libertate, se referă, în special, la patru aspecte, cu valabilitate și în contextul actual:

- cultura și percepția pe care cei din afară o au despre persoanele private de libertate;
- legislația;
- sistemele de sprijinire a reintegrării sociale;
- rețelele sociale.

Raportul privind rezultatele cercetării sociologice întreprinse în cadrul evaluării finale a proiectului „**Creșterea șanselor de incluziune socială a persoanelor aflate în detenție prin o mai bună informare a societății și îmbunătățirea activităților în penitenciar**” evidențiază faptul că încarcerarea și detenția își pun amprenta asupra

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

evoluției sociale a fiecărei persoane custodiate, raporturile acesteia cu lumea exterioară având o pondere importantă în reintegrarea socială. Aceste legături cu exteriorul au fost urmărite prin aplicarea de chestionare persoanelor private de libertate, cu itemi vizând raporturile cu familia, schimbările comportamentale survenite în perioada detenției și perspectivele privind reintegrarea socială.

Unul dintre studiile realizate în cadrul acestui proiect, „*Opiniile deținuților cu privire la mediul penitenciar românesc*”, derulat pe o perioadă de 3 ani (2009-2011), indică, în etapa de evaluare finală, o creștere a procentului persoanelor private de libertate care afirmă că etichetarea și prejudecățile oamenilor reprezintă o dificultate majoră în reintegrarea socială (35% în 2011 față de 30,5% în 2010 și 29% în 2009). Studiul evidențiază, de asemenea, faptul că, în opinia persoanelor private de libertate, lipsa unui loc de muncă reprezintă unul dintre cele mai importante aspecte problematice cu care se confruntă după liberare/eliberare.

În cadrul proiectului „**Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate**” a fost realizat un *Raport asupra aspectelor funcționale ale reintegrării foștilor deținuți pe piața muncii (2011)*, în care sunt prezentate două importante referințe:

- limitarea efectelor pozitive ale programelor de reintegrare socială corelează cu deficitul de cooperare între parteneri și agențiile implicate, precum și cu implementarea ineficientă a părților componente ale programelor și a activităților specifice. Spre exemplu, programele de reintegrare pe piața muncii ar trebui să conțină: cursuri de pregătire pentru muncă/angajare, cursuri de pregătire vocațională, dar și controlul prezenței persoanei private de libertate la locul de muncă și supervizarea activității de către un manager de caz.

- dezvoltarea unei rețele interinstituționale, cooperarea între penitenciare, servicii de probațiune, agenții publice, servicii comunitare și servicii sociale, organizații neguvernamentale și companii private ar trebui impusă ca practică standard, cu stabilirea unei scheme de schimb de informații între profesioniștii din diferite domenii de activitate, implicați în etapele procesului de reintegrare socială.

Printre recomandările experților implicați în elaborarea raportului se regăsesc:

- creșterea oportunităților persoanelor private de libertate din regim deschis de a participa la cursuri de instruire școlară de nivel liceal, în comunitate;
- menținerea finanțării bugetare pentru cursurile de formare profesională destinate persoanelor private de libertate, prin Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, creșterea implicării Camerelor de Comerț și Industrie în reintegrarea în muncă a acestora;
- dezvoltarea relației de cooperare între penitenciar și probațiune, crearea unei baze de date comune;
- promovarea unui act legislativ, care să reglementeze interinstituțional condițiile și oportunitățile de reintegrare socială ale persoanelor private de libertate.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

La nivel european, în cadrul Forumului strategic de la Berlin au fost evidențiate în 2012 **recomandări** formulate în cadrul proiectului Ex-Offenders Community of Practice, consecutiv atelierelor și seminariilor organizate, astfel încât, pentru reintegrarea socială a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, trebuie avute în vedere, alături de o strategie unică la nivelul Uniunii Europene, următoarele:

- **Parteneriatul între instituții publice și organizații neguvernamentale**

Proiectul Ex-Offenders Community of Practice recomandă ca toate serviciile relevante să fie implicate în procesul de reintegrare socială a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate. Acestea ar trebui sprijinite prin acorduri formale, dacă se consideră oportun și ar trebui implementate în instituțiile europene, la nivel de guverne naționale, în rândul furnizorilor de servicii, la nivel regional și local, pentru instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale, indiferent de nivel. Proiectul Ex-Offenders Community of Practice recomandă ca toți cei care lucrează cu persoanele private de libertate și persoanele care au executat pedepse privative de libertate să fie instruiți într-o abordare cât mai actuală și eficientă a reintegrării sociale. Acest proces va include creșterea gradului de conștientizare și înlăturarea prejudecăților opiniei publice, sprijinirea furnizorilor de servicii și a altor persoane fizice și juridice care pot fi receptive la munca cu această categorie de beneficiari, indiferent de vârstă.

- **Evaluarea**

Este recomandat, de asemenea, ca evaluarea detaliată și sistemică a fiecărei persoane să fie realizată de către instituțiile cu atribuții în domeniu, într-un stadiu incipient, astfel încât aceasta să poată beneficia de cel mai adecvat sprijin pe durata detenției, în perioada de pregătire pentru liberare, precum și în etapa post-detenție.

- **Legătura cu familia/comunitatea**

Proiectul recomandă ca menținerea și consolidarea legăturilor cu familia – prin instruirea personalului, crearea unei culturi în penitenciar orientată spre implicarea familiilor în susținerea persoanelor custodiate pe perioada detenției, cât și după punerea în libertate – să fie o prioritate a procesului de reintegrare socială și o contribuție pentru reducerea riscului de recidivă.

- **Inițiative cu privire la încadrarea în muncă, instruire și educație**

Proiectul Ex-Offenders Community of Practice recomandă ca o prioritate a procesului de reintegrare socială, creșterea ratei de angajare, atât prin asigurarea unei instruirii, educații adecvate și a acumulării unei experiențe în muncă, cât și prin legături pozitive cu angajatorii și furnizorii de instruire, precum și printr-o legislație și o practică antidiscriminatorie.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

În concluzie, principalele aspecte problematice circumscrise domeniului reintegrare socială, în stadiul actual de edificare a politicii penale în România, care rezultă din documentele enumerate anterior și care fundamentează direcțiile de acțiune ale prezentei *Strategii*, sunt organizate pe următoarele dimensiuni:

Capacitate instituțională și interinstituțională adaptată unui proces de reintegrare socială performant

- **insuficiența resurselor umane** pentru includerea tuturor persoanelor private de libertate și persoanelor care au executat pedepse privative de libertate în demersuri recuperative destinate nevoilor identificate, la standardele calitative și cantitative asumate.

Domeniul reintegrării sociale dispune de personal calificat, numărul fiind, însă, insuficient pentru a asigura implicarea tuturor persoanelor private de libertate și persoanelor care au executat pedepse privative de libertate în demersuri recuperative, precum și pentru a crește calitatea activităților desfășurate. Progresul înregistrat în dezvoltarea cadrului normativ, metodologic și instrumental de asistare a persoanelor private de libertate este grevat de un deficit acut de resurse umane în structurile de reintegrare socială de la nivelul sistemului penitenciar. Numărul insuficient de specialiști influențează, în sens negativ, traseul execuțional al persoanelor condamnate, prin absența ori calitatea redusă a intervențiilor asigurate, cu efecte directe asupra riscului de recidivă. O situație similară se regăsește și la nivelul centrelor de rețineră și arestare preventivă din subordinea Ministerului Administrației și Internelor.

Din perspectiva pregătirii profesionale continue, se impune diversificarea curriculei cursurilor de formare sau perfecționare a personalului implicat în asistența educațională, psihologică, socială a persoanelor private de libertate, ca premisă pentru creșterea standardelor calitative ale activităților aferente procesului de reintegrare socială. Abordarea integrată reclamă, astfel, identificarea constantă a nevoilor de formare profesională de la nivelul tuturor instituțiilor și autorităților publice, cu responsabilități în etape succesive ale procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și a celor care au executat pedepse privative de libertate.

- **insuficiența resurselor materiale și financiare** alocate pentru procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate.

Mijloacele materiale și financiare implicate în domeniul reintegrare socială sunt insuficiente în ceea ce privește desfășurarea activităților specifice, calitatea și cantitatea rezultatelor fiind în strânsă dependență de existența și nivelul de utilizare a acestora. Fondurile bugetare alocate pentru activitățile de educație, asistență psihologică și asistență socială, încadrate în ceea ce privește Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate, la articolul bugetar 57.02.02 "Ajutoare sociale în natură" (venituri proprii și subvenții) sunt utilizate numai pentru procurarea rechizitelor, materialelor didactice pentru procesul de învățământ și pentru alte drepturi cu caracter social ale persoanelor private de

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

libertate. În condițiile în care, anterior anului 2011, nu erau prevăzute explicit fonduri pentru domeniul reintegrare socială, raportat la anul 2011 și anul 2012, situația privind bugetul alocat se prezintă astfel: **2011** - 60.000,00 comparativ cu necesarul solicitat de 175.000,00, **2012**: 40.088,00, comparativ cu necesarul solicitat de 139.361,00.

Conform datelor statistice centralizate la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor, la încheierea primului semestru al anului 2012, cheltuielile medii lunare pentru o persoană privată de libertate au fost de 2.488 lei, în condițiile unui efectiv de 31.999 persoane private de libertate custodiate la data de 31.06.2012.

Ponderea elementelor care alcătuiesc structura acestor cheltuieli este următoarea:

- cheltuieli de personal: 67,14%;
- cheltuieli cu bunuri și servicii: 18,51%;
- cheltuieli de capital: 11,27%;
- contribuții la asigurări de sănătate (pentru persoanele private de libertate): 11,27%.

Menționăm faptul că, totalul angajaților din sistemul penitenciar era, la aceeași dată de referință, de 12.208 persoane, dintre care numai 639 specialiști ai sectorului reintegrare socială, număr insuficient în contextul general al reformării cadrului execuțional penal, în care au fost consfințite echilibrarea funcției custodiale prin funcția de reintegrare socială a serviciului penitenciar, abordarea individualizată a intervenției recuperative, precum și proiectarea executării pedepsei în sistem progresiv și regresiv.

Deși cheltuielile de personal ocupă o pondere importantă, cheltuielile totale pentru asigurarea custodierii persoanelor private de libertate, în valoare absolută, pot fi reduse prin eficientizarea activităților de reintegrare socială, cu efect direct asupra reducerii ratei recidivei, la momentul actual estimându-se că între 60% și 80% din totalul populației carcerale din România revine în penitenciar. Aspectul legat de cheltuieli nu poate fi neglijat, întrucât în evidența Administrației Naționale a Penitenciarelor sunt 61 de hotărâri ale Curții Europene pentru Drepturile Omului în cauze privind condițiile de detenție și nerespectarea drepturilor persoanelor private de libertate, incluzând și ultimele 4 hotărâri, suma totală cu care au fost despăgubite persoanele private de libertate ridicându-se la peste 600.000 euro și 10.000 franci elvețieni.

La nivelul centrelor de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Administrației și Internelor, nu au fost alocate și aprobate fonduri bugetare pentru desfășurarea activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială a persoanelor private de libertate încarcerate.

- **insuficienta adaptare a cadrului normativ** la nevoile procesului de reintegrare socială, din perspectiva asigurării resurselor și a continuum-ului de servicii necesare, cu responsabilități clar definite pentru instituțiile și autoritățile publice centrale și locale implicate. Reintegrarea socială presupune un mecanism interinstituțional eficient de colaborare, care să implice asumarea la nivel de management instituțional a priorităților legate de

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

susținerea procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, schimbul reciproc de informații, precum și elaborarea, respectiv aplicarea și, după caz, revizuirea unor proceduri interinstituționale.

Dezvoltarea programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială în etapa detenției.

- **standardizarea domeniului reintegrare socială** este în proces de derulare, fiind necesară consolidarea implementării și, după caz, revizuirea ofertei de programe și activități educaționale, de asistență psihologică și asistență socială, a metodologiilor de lucru și continuarea procesului de procedurizare a activităților. Impactul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială asigurate pentru persoanele arestate preventiv aflate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Administrației și Internelor este condiționat de specificul activităților prioritare de urmărire penală, precum și de structura organizațională și infrastructura instituțională a locurilor în care se execută măsura arestării preventive.
- **absența unei politici de reintegrare socio-profesională coerentă**, adaptată nevoilor persoanelor private de libertate și cerințelor pieței de muncă, care să permită accesul acestora la o ofertă diversificată de programe de formare profesională, precum și ocuparea unui loc de muncă. Majoritatea persoanelor private de libertate prezintă un nivel redus de instruire școlară și pregătire profesională și, implicit, șanse diminuate de a fi integrate pe piața muncii. Antecedentele penale afectează credibilitatea persoanelor care au executat pedepse private de libertate în fața angajatorilor, acestea fiind excluse de pe piața locurilor de muncă.
- **existența prejudecăților și a stereotipurilor**, care îngreunează procesul de reintegrare socială și care ar impune conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice, prin reflectarea activităților derulate în etapa detenției, precum și desfășurarea de campanii de prevenire a infracționalității și delincvenței, inclusiv cu implicarea persoanelor private de libertate. Percepția negativă din partea societății față de persoanele private de libertate și față de persoanele care au executat pedepse private de libertate are la bază informații trunchiate, care conduc la un impact negativ semnificativ. Societatea ar trebui, însă, să conștientizeze că reintegrarea socială a persoanelor private de libertate este esențială, în condițiile în care revenirea foștilor deținuți în penitenciar presupune, în primul rând, săvârșirea de noi infracțiuni care afectează major comunitatea.

Facilitarea asistenței post-detenție la nivel sistemic

- **absența unei platforme informaționale**, care să permită corelarea informațiilor privind persoanele private de libertate și persoanele care au executat pedepse private de libertate, accesul comun al instituțiilor și autorităților publice cu responsabilități privind reintegrarea socială, precum și asigurarea unui flux informațional

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

optim prin operarea, după caz, actualizarea datelor pentru toate cazurile asistate, aferent etapelor succesive ale procesului de reintegrare socială;

- **inconsecvența în asigurarea, la nivel integrat, a continuității demersurilor recuperative inițiate în perioada detenției**, în contextul absenței unui mecanism interinstituțional, articulat, care să asigure implicarea, la nivel național, a actorilor sociali cu rol în facilitarea procesului de reintegrare socială;
- **absența cadrului normativ** cu privire la instituția supravegherii și a intervenției structurate post-detenție, respectiv a stabilirii unor obligații în sarcina persoanelor eliberate condiționat și a unor responsabilități corelative instituțiilor specializate;
- **absența cadrului normativ**, care să permită dezvoltarea întreprinderilor sociale, cu accent pe cele destinate persoanelor care au executat pedepse privative de libertate;
- **absența adaptării cadrului normativ**, care să stimuleze implicarea autorităților publice locale, a agenților economici, precum și a altor persoane fizice, juridice, de drept public și privat, în susținerea reintegrării socio-profesionale a persoanelor private de libertate;
- **absența adaptării cadrului normativ**, care să reglementeze funcționarea și administrarea centrelor de incluziune socială de către furnizori publici sau privați de servicii sociale, în scopul de a oferi persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, în sistem integrat, găzduire temporară, servicii de informare, consiliere și de reintegrare socială, în etapa post-detenție;
- **insuficienta dezvoltare a serviciilor de suport social**, în vederea facilitării accesului la programe de formare profesională, precum și la alte tipuri de servicii acordate pentru asistența în perioada post-detenție (e.g. servicii medicale, sociale), inclusiv privind medierea pentru reintegrare în familie și comunitate;
- **inconsecvență în promovarea sistematică a reintegrării sociale a persoanelor private de libertate**, ca o rezultată a colaborării deficitare și a reflectării distincte a contribuțiilor instituțiilor, autorităților publice centrale și locale, precum și a organizațiilor neguvernamentale privind acest proces.

OBIECTIVE

Reconfigurarea colaborării interinstituționale vizează asigurarea unui continuum de servicii sociale, intervenții de asistență și consiliere individualizate, sistematice, adaptate nevoilor persoanelor private de libertate sau persoanelor care au executat pedepse privative de libertate. Aceste activități vor răspunde atât nevoilor specifice etapei de pregătire pentru liberare, cât și etapei post-detenție. În acest sens, complementar eforturilor investite de instituțiile și autoritățile publice

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

centrale și locale, cointeresarea reprezentanților societății civile este benefică pentru dezvoltarea rețelelor de sprijin la nivelul comunității, continuându-se, astfel, demersurile recuperative inițiate în perioada detenției.

Domeniile de intervenție, corelativ cu aspectele problematice menționate, presupun, din perspectiva creării premiselor pentru facilitarea reintegrării sociale și, implicit, pentru reducerea riscului de recidivă: adaptarea programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială la nevoile persoanelor private de libertate; diversificarea ofertei de programe și activități de educație și asistență psihosocială, în vederea implicării unui număr cât mai mare de persoane private de libertate; responsabilizarea și conștientizarea de către comunitate a importanței reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și a celor care au executat pedepse privative de libertate; facilitarea asistenței post-detenție; reglementarea, asigurarea și accesarea unor servicii sau centre specializate, care să susțină eforturile de reintegrare socială ale persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, cu accent pe acordarea de sprijin de către comunitățile proxime.

În implementarea prezentei *Strategii*, este necesară implicarea instituțiilor și organizațiilor neguvernamentale, cu rol în asistența persoanelor private de libertate, în etapele succesive ale reintegrării sociale, precum și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, parteneri instituționali care se regăsesc în *Anexa nr. 1 B*.

Viziune

Prin implementarea „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate”, respectând ca **valori umanismul, integritatea, loialitatea, profesionalismul, respectul față de lege, deschiderea către comunitate**, se va asigura un sistem coerent de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, cu implicare instituțională și suport comunitar, care să răspundă plurivectorial nevoilor beneficiarilor și societății.

Misiune

Organizarea și desfășurarea, în comun, de către instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, precum și de către asociații și organizații neguvernamentale, de activități educaționale, de asistență psihologică și asistență socială, care contribuie la responsabilizarea și reintegrarea în societate a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, ținându-se seama de necesitatea protecției cetățenilor.

În acest context, au fost stabilite trei obiective strategice, ce vor fi concretizate prin obiective specifice, activități prevăzute cu responsabili, termene și indicatori de rezultat:

I. Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

Orientarea spre excelență profesională, utilizarea maximală a resurselor și îmbunătățirea climatului organizațional se detașează ca preocupări majore la nivel de management instituțional, cu implicații directe asupra calității rezultatelor obținute în plan local sau sistemic privind reintegrarea socială a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat o pedeapsă privative de libertate. Consecutiv acestora, se impune nevoia acționării în sens unitar și dezvoltarea unor politici instituționale, care să faciliteze procesul de reintegrare socială. Prin acest obiectiv, urmărim:

- dezvoltarea competențelor personalului;
- dezvoltarea infrastructurii instituționale și a cooperării interinstituționale;
- modificarea cadrului normativ pentru îmbunătățirea continuum-ului de servicii în domeniul reintegrării sociale;
- elaborarea și implementarea procedurilor interinstituționale.

Rezultatul așteptat prin atingerea acestui obiectiv constă în asigurarea cadrului normativ și organizatorico-funcțional necesar abordării interinstituționale a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedeapsă privative de libertate.

II. Dezvoltarea programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială din perioada detenției și informarea opiniei publice

Realizarea demersurilor recuperative destinate persoanelor private de libertate aflate în custodia sistemului penitenciar și în centrele de reținere și arestare preventivă, aflate în subordinea Ministerului Administrației și Internelor, la parametri optimi, constituie o premisă esențială a reușitei intervenției de tip social, pentru facilitarea reintegrării sociale și prevenirea recidivei. Scopul măsurilor preventive și funcția educativă a măsurilor și pedepselor privative de libertate se evidențiază ca prioritare și contribuie semnificativ la creșterea siguranței comunitare.

Prin acest obiectiv urmărim:

- îmbunătățirea educației, asistenței psihologice și asistenței sociale asigurate persoanelor private de libertate;
- conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice privind problematica reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Rezultatul așteptat prin atingerea acestui obiectiv constă în pregătirea persoanelor private de libertate, din perspectivă educațională, psihologică și socială, pentru reintegrarea socio-profesională sau, după caz, pentru preluarea acestora într-un circuit de asistență post-detenție.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

III. Facilitarea asistenței post-detenție la nivel sistemic

La nivelul societății românești constatăm tendința generalizată a instituțiilor statului de a acționa în plan restrâns, în absența unui cadru de cooperare sistemică, menit să confere consistență și eficiență acțiunilor instituționale și interinstituționale. Facilitarea asistenței post-detenție se poate realiza prin conjugarea eforturilor și recunoașterea, în procesul de reintegrare socială, a rolului activ pe care îl au instituțiile, autoritățile publice centrale și locale, asociațiile și organizațiile neguvernamentale.

Atragerea și implicarea instituțiilor și autorităților publice centrale și locale, a asociațiilor și organizațiilor neguvernamentale, în asistența post-detenție, într-un efort concertat, sunt absolut necesare pentru reintegrarea socială, cu efecte durabile, a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate.

Prin acest obiectiv, urmărim:

- dezvoltarea și consolidarea de parteneriate între instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, asociațiile și organizațiile neguvernamentale, comunitățile locale, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate; implicarea autorităților locale în asigurarea măsurilor de susținere socială, în vederea facilitării accesului la programe de formare profesională, precum și la alte tipuri de servicii acordate pentru asistența în perioada post-detenție, inclusiv privind medierea pentru reintegrare în familie și comunitate;
- asigurarea continuității intervenției destinate persoanelor care au executat pedepse privative de libertate prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței în perioada post-detenție;
- elaborarea și aprobarea cadrului normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea întreprinderilor sociale destinate creării de noi locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile, inclusiv pentru persoanele care au executat pedepse privative de libertate;
- elaborarea cadrului normativ privind înființarea, funcționarea și administrarea centrelor de incluziune socială;
- elaborarea și aprobarea cadrului normativ necesar pentru stimularea implicării administrațiilor publice locale, a agenților economici și a persoanelor fizice, juridice, de drept public și privat, în susținerea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Rezultatul așteptat prin atingerea acestui obiectiv constă în asigurarea cadrului normativ și organizatorico-funcțional pentru susținerea persoanelor private de libertate în perioada post-detenție, în vederea asumării și exercitării autonome a rolurilor sociale.

OBIECTIV STRATEGIC I.

Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

1.1. Formarea și perfecționarea profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Termen: anual, după 1 an de la aprobarea *Strategiei*.

Rezultat: personal cu nivel ridicat de pregătire și specializare profesională, din perspectiva abordării integrate a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

1.2. Dezvoltarea infrastructurii instituționale și interinstituționale.

Termen: până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: infrastructură instituțională și interinstituțională performantă, care susține abordarea integrată a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

1.3. Modificarea cadrului normativ pentru îmbunătățirea continuum-ului de servicii acordate persoanelor private de libertate.

Termen: periodic, până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: cadru normativ comun, care reglementează continuum-ul de servicii destinate persoanelor private de libertate, modificat și implementat.

1.4. Elaborarea, revizuirea și implementarea unor proceduri interinstituționale referitoare implicarea și colaborarea instituțiilor și autorităților publice centrale și locale în procesul de reintegrare socială.

Termen: până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: Manual de proceduri interinstituționale elaborat și implementat.

OBIECTIV STRATEGIC II.

Dezvoltarea programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială din perioada detenției și informarea opiniei publice

2.1. Îmbunătățirea educației, asistenței psihologice și asistenței sociale asigurate persoanelor private de libertate.

Termen: până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: persoane private de libertate cu abilități, deprinderi și competențe educaționale, psihologice și sociale care cresc posibilitățile de reintegrare socială.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

2.2. Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice privind problematica reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Termen: până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: opinie publică informată și sensibilizată privind necesitatea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

OBIECTIV STRATEGIC III.

Facilitarea asistenței post-detenție la nivel sistemic

3.1. Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate între instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, asociațiile și organizațiile neguvernamentale, comunitățile locale, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate.

Termen: până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: protocoale de colaborare și acorduri de parteneriat încheiate sau, după caz, revizuite și implementate.

3.2. Asigurarea continuității intervenției destinate persoanelor care au executat pedepse privative de libertate prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței în perioada post-detenție.

Termen: până la finalizarea implementării *Strategiei (2016)*.

Rezultat: cazuri preluate în circuit de asistență integrată, în perioada post-detenție.

3.3. Elaborarea și aprobarea cadrului normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea întreprinderilor sociale, destinate creării de noi locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile, inclusiv pentru persoanele care au executat pedepse privative de libertate.

Termen: 2 ani după intrarea în vigoare a *Strategiei*.

Rezultat: cadru normativ, elaborat și implementat.

3.4. Completarea cadrului normativ privind funcționarea și administrarea centrelor de incluziune socială.

Termen: 2 ani după intrarea în vigoare a *Strategiei*.

Rezultat: cadru normativ, completat și implementat.

3.5. Elaborarea și aprobarea cadrului normativ necesar pentru stimularea implicării administrațiilor publice locale, a agenților economici, persoanelor fizice, juridice, de drept public și privat, în susținerea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Termen: 2 ani după intrarea în vigoare a *Strategiei*.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

Rezultat: cadru normativ, elaborat și implementat.

PRINCIPII GENERALE

Implementarea *Strategiei* se fundamentează pe modelele de bune practici evidențiate la nivel internațional și european în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și este subsumată următoarelor principii generale:

- **principiul participării și transparenței** – toate părțile implicate contribuie în mod efectiv la implementarea *Strategiei*. Societatea civilă este informată cu privire la procesul de implementare.
- **principiul continuității și coordonării** – în procesul de implementare a *Strategiei* sunt asigurate atât actualizarea politicilor curente la nivel sectorial, cât și coordonarea cu alte inițiative.
- **principiul responsabilității** – implementarea prezentei *Strategii* este un proces orientat spre obținerea de rezultate. Răspunderea obținerii rezultatelor aparține tuturor actorilor implicați.
- **principiul asigurării securității publice și a siguranței cetățeanului** - în implementarea prezentei *Strategii*, se urmărește creșterea încrederii opiniei publice în demersurile recuperative derulate, subscrise funcției educative a măsurilor și pedepselor privative de libertate.
- **principiul orientării către individ** – în implementarea prezentei *Strategii*, în etapele succesive ale procesului de reintegrare socială, intervențiile sunt particularizate în funcție de nevoile individuale identificate.
- **principiul cooperării, coerenței și multidisciplinarității** – în implementarea prezentei *Strategii*, partenerii instituționali cooperează, conform responsabilităților prevăzute în etape succesive ale procesului de reintegrare socială, asigurându-se, în acest fel, o abordare coerentă și multidisciplinară în concretizarea activităților subscrise obiectivelor asumate.
- **principiul respectării drepturilor persoanelor private de libertate și a confidențialității datelor personale** - în implementarea prezentei *Strategii*, partenerii instituționali asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor private de libertate, cu exigența păstrării confidențialității datelor personale.
- **principiul asigurării eficienței în utilizarea și alocarea resurselor** – în implementarea prezentei *Strategii*, se urmărește obținerea unor rezultate maxime prin utilizarea resurselor alocate.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

- **principiul promovării egalității de șanse în accesul la măsurile promovate pentru facilitarea reintegrării sociale** - se asigură condițiile pentru accesarea demersurilor recuperative și a măsurilor promovate prin prezenta *Strategie*, de către fiecare persoană privată de libertate, în raport cu nevoile individuale specifice.
- **principiul sustenabilității activităților** - prezenta *Strategie* propune dezvoltarea unui sistem integrat și durabil de servicii de asistență post-detenență la nivelul comunității.

MONITORIZARE, EVALUARE, REVIZUIRE

Instrumentul prin care se asigură implementarea *Strategiei* este *Planul Național de Implementare*, care conține obiectivele strategice, obiectivele specifice, activitățile, termenele de realizare, responsabilii, resursele și indicatorii de rezultat.

Monitorizarea și raportarea implementării *Strategiei* se realizează de către *Comisia Interministerială*, în conformitate cu prevederile *Regulamentului*, în baza *Planului Național de Implementare*. Prin monitorizare se urmărește analiza periodică a gradului de atingere a obiectivelor stabilite în prezenta *Strategie*, care se reflectă în *Raportul anual de monitorizare*.

Prin **evaluarea** *Strategiei* se urmărește impactul produs de atingerea obiectivelor stabilite. Rezultatul activității de evaluare se concretizează sub forma unui *Raport de evaluare intermediară* și a unui *Raport de evaluare finală*. *Raportul de evaluare intermediară* stă la baza revizuirii *Strategiei*. *Raportul de evaluare finală* stă la baza formulării unor propuneri pentru consolidarea cadrului de reglementare și organizatorico-funcțional, instituit prin prezenta *Strategie*.

Prin **revizuirea** *Strategiei*, în funcție de influențele factorilor interni și externi, se urmărește adaptarea continuă a obiectivelor, activităților și resurselor pentru atingerea impactului așteptat.

Pentru concretizarea obiectivelor și activităților prevăzute în prezenta *Strategie*, fiecare instituție și autoritate publică centrală și locală responsabilă asigură transpunerea acestora în documentele proprii de planificare a activității.

IMPLICAȚII BUGETARE

Implicațiile bugetare sunt estimate în funcție de resursele financiare prevăzute pentru fiecare dintre obiectivele strategice și activitățile subscrise acestora, conform *Anexei 1 C*.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

IMPLICAȚII JURIDICE

Implementarea „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate” presupune, din perspectiva implicațiilor juridice:

1) Modificarea cadrului normativ pentru îmbunătățirea continuum-ului de servicii în domeniul reintegrării sociale:

Studiile evidențiază practici eficiente în alte state europene și recomandă completarea unor prevederi legale aplicabile în domeniul incluziunii sociale, al asistenței sociale și al ocupării forței de muncă, pentru a favoriza accesul persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate la o gamă mai largă de servicii sociale și facilități administrative, comparativ cu ceea ce este disponibil la momentul prezent.

- Legea nr. 76 /2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 290/ 2004 privind cazierul judiciar, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale;
- Hotărârea Guvernului nr. 377/2002 pentru aprobarea Procedurilor privind accesul la măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă, modalitățile de finanțare și instrucțiunile de implementare a acestora, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

2) Elaborarea cadrului normativ necesar privind:

- înființarea, organizarea și funcționarea întreprinderilor sociale destinate creării de noi locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile, inclusiv pentru persoanele care au executat pedepse privative de libertate;
- înființarea, funcționarea și administrarea centrelor de incluziune socială (*e.g. elaborarea standardelor minimale, specifice*);
- stimularea implicării administrațiilor publice locale, a agenților economici, persoanelor fizice, juridice, de drept public și privat, în susținerea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

INDICATORI

Indicatorii de evaluare sunt prevăzuți în *Anexa 1 D*.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

ETAPE ULTERIOARE, INSTITUȚII RESPONSABILE

Etapă ulterioară	Termen	Instituții responsabile
Desemnarea membrilor <i>Comisiei interministeriale</i> pentru coordonarea și implementarea prevederilor Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2012 – 2016.	30 de zile de la data adoptării proiectului de HG privind implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2012 – 2016.	Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Sănătății, Administrația Națională a Penitenciarelor.
Se desemnează membrii Secretariatului tehnic al <i>Comisiei interministeriale</i> prin Decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.	30 de zile de la data adoptării proiectului de HG privind implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2012 – 2016.	Administrația Națională a Penitenciarelor.
Se elaborează <i>Regulamentul</i> de organizare și funcționare a <i>Comisiei interministeriale</i> .	60 de zile de la data adoptării proiectului de HG privind implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2012 – 2016.	<i>Comisia interministerială</i> pentru coordonarea și implementarea prevederilor Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2012 – 2016.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

PLAN NAȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI NAȚIONALE DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

Obiectiv strategic I – Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate					
Obiective specifice	Activități	Termen	Responsabil	Resurse	Indicator de rezultat
I.1. Formarea și perfecționarea profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate	I.1.1. Proiectarea și dezvoltarea unui sistem de diagnoză a nevoilor de formare și perfecționare profesională a specialiștilor cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, în contextul acțiunii interinstituționale.	6 luni (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- grup de lucru interinstituțional MJ (ANP, DP), ANOFM, MECTS, MAI.	- resurse umane; - nu necesită resurse materiale și financiare.	- instrumente de evaluare a nevoilor de formare și perfecționare profesională, implementate la nivelul fiecărei instituții implicate.
	I.1.2. Dezvoltarea unor programe comune de formare și perfecționare profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale și includerea lor în planurile anuale de formare profesională	anual (la 1 an după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- sectorul formare profesională de la nivelul instituțiilor și autorităților implicate: MJ (ANP, DP), ANOFM,	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor;	- nr. programe de formare profesională comune elaborate și incluse în planurile de formare profesională ale instituțiilor implicate.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	ale instituțiilor implicate.		<p>MECTS, MAI;</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituții de învățământ superior; - Colegiul Național al Asistenților Sociali; - Colegiul Psihologilor din România. 	<ul style="list-style-type: none"> - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi. 	
	I.1.3. Implementarea programelor comune de formare și de perfecționare profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale.	anual (după 1 an de la intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	<ul style="list-style-type: none"> - sectorul formare profesională de la nivelul instituțiilor și autorităților implicate MJ (ANP, DP), ANOFM, MECTS, MAI; - instituții de învățământ superior; - Colegiul Național al Asistenților Sociali, - Colegiul Psihologilor din 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi. 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. programe comune de formare și de perfecționare profesională implementate/ nr. programe comune dezvoltate; - nr. specialiști care urmează programele/nr. specialiști care au fost identificați cu nevoile de formare și perfecționare profesională; - nr. specialiști care au absolvit programul/nr.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

			România.		specialiști participanți.
	I.1.4. Organizarea unor schimburi de experiență și diseminarea modelelor profesionale de bună practică în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.	anual (după 1 an de la intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi.	- nr. activități de diseminare a bunelor practici în domeniul reintegrării sociale (e.g. <i>schimburi de experiență, conferințe, seminarii etc.</i>). - nr. specialiști beneficiari ai activităților de diseminare a bunelor practici în domeniul reintegrării sociale.
I.2. Dezvoltarea infrastructurii instituționale și interinstituționale	I.2.1. Stabilirea unor standarde minimale și a unor standarde optime privind resursele necesare implementării <i>Strategiei</i> .	6 luni (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- standarde minimale și standarde optime stabilite.
	I.2.2. Alocarea resurselor instituționale necesare susținerii desfășurării eficiente a activităților, în acord cu standardele stabilite la I.2.1.	1 an (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	MFP, - decidenți de la nivelul instituțiilor și autorităților publice, implicate în procesul de reintegrare	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale	- buget alocat/buget planificat; - execuție bugetară; - stat de funcții completat/reorganizat;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

			socială, potrivit legii.	instituțiilor; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi.	- ocuparea posturilor vacante din statele de funcții; - nr. proiecte accesate.
	I.2.3. Îmbunătățirea condițiilor materiale existente la nivelul instituțiilor publice, identificarea și amenajarea de noi spații și asigurarea mijloacelor fixe/mobile necesare, în vederea desfășurării eficiente a activităților.	anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice, implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor; (<i>inclusiv din venituri proprii</i>); - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi.	- nr. spații amenajate/nr. spații nou identificate; - nr. spații amenajate / nr. spații care necesită îmbunătățirea amenajării; - valoare mijloace fixe/mobile asigurate/valoare mijloace fixe/mobile necesare.
I.3. Modificarea cadrului normativ pentru îmbunătățirea continuum-ului de servicii acordate persoanelor	I.3.1. Constituirea și actualizarea unei baze comune de acte normative, în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.	3 luni (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i> pentru constituire) și ori de câte ori e necesar (după intrarea în	- instituții și autorități publice, implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- bază comună de acte normative în domeniul reintegrării sociale constituită și actualizată.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

private de libertate.		vigoare a <i>Strategiei</i> pentru actualizare).			
	I.3.2. Analiza actelor normative existente, în scopul identificării prevederilor necesar a fi modificate și completate, a lacunelor legislative în domeniu și, după caz, în scopul asanării cadrului legislativ.	1 an (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- raport de analiză și inventar de propuneri de modificare sau completare a cadrului legislativ.
	I.3.3. Identificarea necesităților privind facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate (e.g. <i>accesul reciproc al instituțiilor implicate la informații relevante, accesul comun la baze de date informatizate etc.</i>)	1 an (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- document de identificare a necesităților privind facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.
	I.3.4. Formularea propunerilor de modificare și completare a cadrului legislativ în domeniu.	periodic, în funcție de I.3.1 și I.3.2.	- instituții și autorități publice, implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- nr. propuneri de modificare și completare asumate/ nr. propuneri de modificare și completare identificate a fi necesare.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	<p>I.3.5. Activități de advocacy (e.g. <i>dezbateri, ateliere de lucru cu profesioniști, mese rotunde, realizare de emisiuni radio-TV, materiale promoționale</i>) pentru promovarea noilor acte normative și modificarea, completarea celor existente.</p>	<p>periodic (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<p>- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.</p>	<p>- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor; (<i>inclusiv din venituri proprii</i>); - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi.</p>	<p>- nr. activități de advocacy organizate /proiect de act normativ.</p>
	<p>I.3.6. Activități de lobby pentru promovarea noilor acte normative și modificarea, completarea celor existente, în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.</p>	<p>periodic (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<p>- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.</p>	<p>- resurse umane.</p>	<p>- nr. activități de lobby susținute/ proiect de act normativ.</p>
<p>I. 4. Elaborarea, revizuirea și implementarea unor proceduri interinstituționale referitoare la implicarea și colaborarea</p>	<p>I.4.1. Constituirea grupului de lucru pentru elaborarea procedurilor interinstituționale.</p>	<p>6 luni (de la intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>), conform unui calendar al activităților stabilit de</p>	<p>- <i>Comisia interministerială</i>.</p>	<p>- resurse umane.</p>	<p>- grup de lucru constituit.</p>

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

instituțiilor și autorităților publice centrale și locale în procesul de reintegrare socială		<i>Comisia interministerială.</i>			
	I.4.2. Elaborarea procedurilor interinstituționale.	1 an (de la intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>), conform unui calendar al activităților stabilit de <i>Comisia interministerială.</i>	- grup de lucru constituit din reprezentanți desemnați de fiecare dintre instituțiile și autoritățile publice.	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor.	- proiect de <i>Manual de proceduri interinstituționale</i> elaborat.
	I.4.3. Avizarea și aprobarea procedurilor interinstituționale elaborate.	60 zile de la definitivarea procedurilor interinstituționale.	- decidenții instituțiilor și autorităților publice; - <i>Comisia interministerială (aviz).</i>	- resurse umane.	- decizie de aprobare a <i>Manualului de proceduri interinstituționale.</i>
	I.4.4. Implementarea <i>Manualului de proceduri interinstituționale.</i>	30 zile din momentul aprobării <i>Manualului de proceduri interinstituționale.</i>	- instituțiile și autoritățile publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor.	- activități desfășurate conform <i>Manualului de proceduri interinstituționale.</i>
	I.4.5. Completarea, după caz, revizuirea <i>Manualului de proceduri</i>	în funcție de necesități, periodic, până la	- grup de lucru constituit din reprezentanți ai	- resurse umane; - resurse	- <i>Manual de proceduri interinstituționale</i> completat, revizuit.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	<i>interinstituționale.</i>	finalizarea implementării <i>Strategiei.</i>	instituțiilor și autorităților publice implicate în procesul de reintegrare socială.	materiale; - resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor.	
--	-----------------------------	--	--	--	--

Obiectiv strategic II –Dezvoltarea programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială din perioada detenției și informarea opiniei publice					
Obiective specifice	Activități	Termen	Responsabil	Resurse	Indicator de rezultat
II.1. Îmbunătățirea educației, asistenței psihologice și asistenței sociale asigurate persoanelor private de libertate	II.1.1.Elaborarea/revizuirea instrumentelor necesare culegerii informațiilor relevante în procesul de evaluare a nevoilor persoanelor private de libertate.	6 luni (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituțiile și autoritățile publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- instrumente elaborate/revizuite pentru evaluarea nevoilor persoanelor private de libertate, din perspectivă instituțională/interinstituțională.
	II.1.2. Evaluarea nevoilor educaționale, psihologice, medicale și sociale ale persoanelor private de libertate la nivelul unităților penitenciare și al centrelor de reținere și arestare preventivă, conform standardelor stabilite în domeniu.	Conform termenelor stabilite de cadrul legislativ și de <i>Manualul de proceduri interinstituționale</i> (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	ANP și unități subordonate; DP și servicii subordonate; MAI și alte instituții partenere; MECTS și instituții subordonate.	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor alocate instituțiilor.	- nr. persoane private de libertate evaluate conform standardelor / nr. persoane private de libertate, conform efectivului rulat; - nr. evaluări realizate pentru fiecare persoană

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

					<p>privată de libertate / nr. evaluări reglementate prin standarde pentru fiecare persoană privată de libertate;</p> <p>- nr. referate de evaluare furnizate de serviciile de probațiune/ nr. persoane private de libertate evaluate de serviciile de probațiune.</p>
	<p>II.1.3. Adecvarea recomandărilor de includere a persoanelor private de libertate în activități și programe de educație, asistență psihologică și asistență socială la nevoile identificate.</p>	<p>anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<p>- ANP și unitățile subordonate.</p>	<p>- resurse umane.</p>	<p>- nr. <i>Planuri individualizate de evaluare și intervenție educativă și terapeutică</i> întocmite și revizuite în concordanță cu nevoile identificate/ nr. persoane private de libertate;</p> <p>- tipuri de programe dezvoltate/ tipuri de nevoi identificate la</p>

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

					nivelul populației carcerale.
	<p>II.1.4. Derularea efectivă a activităților și programelor educaționale, psihologice, medicale și sociale recomandate, cu accent pe instruirea școlară și calificarea persoanelor private de libertate, în funcție de cerințele de pe piața forței de muncă.</p>	<p>anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>), conform recomandărilor și planificării activităților/ programelor, în perioada detenției.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ANP și unitățile subordonate; - MJ (DP și servicii subordonate); - MECTS și instituții subordonate; - ANOFM și instituții subordonate; - alți parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (conform <i>protocoalelor de colaborare</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor alocate pentru formarea profesională a persoanelor private de libertate; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori externi. 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. persoane private de libertate incluse în demersuri recuperative adaptate nevoilor identificate/ nr. persoane private de libertate cu recomandări de includere în activități și programe; - nr. persoane private de libertate care au absolvit, finalizat activitatea sau programul, conform obiectivelor/ nr. persoane private de libertate incluse în activități și programe; - nr. organizațiilor neguvernamentale implicate.
	<p>II.1.5. Desfășurarea de activități lucrative, inclusiv</p>	<p>anual (după intrarea în</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ANP și unitățile subordonate; 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse financiare ale 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. persoane private de libertate

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	<p>pe bază de voluntariat, în interiorul și/sau exteriorul locului de deținere, cu implicarea persoanelor private de libertate.</p>	<p>vigoare a <i>Strategiei</i>), în funcție de oferta beneficiarilor, a forței de muncă disponibile și a criteriilor de selecție a persoanelor private de libertate.</p>	<p>- agenți economici; - beneficiari ai activităților de voluntariat (<i>conform contractelor încheiate</i>).</p>	<p>beneficiarilor externi, agenților economici.</p>	<p>care desfășoară activități lucrative/ nr. persoane private de libertate apte pentru activități lucrative.</p>
	<p>II.1.6. Evaluarea eficacității programelor și activităților de educație, asistență psihologică și asistență socială implementate la nivelul fiecărei instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială.</p>	<p>anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<p>- instituții și autorități publice implicate, potrivit legii; - parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (<i>conform protocoalelor de colaborare</i>); - instituții de învățământ superior; - organisme profesionale cu rol de supervizare.</p>	<p>- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor alocate; - fonduri din proiecte.</p>	<p>- rapoarte de evaluare a eficacității programelor și activităților.</p>

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	<p>II.1.7. Revizuirea, adaptarea și definitivarea programelor și proiectelor activităților de educație, asistență psihologică și asistență socială, în funcție de rezultatele evaluărilor periodice și ale evaluărilor anuale ale demersurilor.</p>	<p>anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - instituții publice implicate, potrivit legii; - parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (<i>conform protocoalelor de colaborare</i>); - instituții de învățământ superior; - organisme profesionale cu rol de supervizare (e.g. <i>Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Național al Asistenților Sociali din România</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor alocate; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori. 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. programe și proiecte de activitate revizuite și adaptate /nr. programe și proiecte de activitate care necesită revizuire și adaptare.
	<p>II.1.8. Evaluarea finală a persoanelor private de libertate, de la nivelul sistemului penitenciar, conform standardelor stabilite în domeniu.</p>	<p>cf. termenelor prevăzute de cadru legislativ și de <i>Manualul de proceduri interinstituționale</i> (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ANP și unități subordonate; - servicii de probațiune; - parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (<i>conform protocoalelor de</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor alocate. 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. persoane private de libertate evaluate/ nr. persoane private de libertate analizate în comisia de propuneri pentru liberare condiționată;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

			<i>colaborare și responsabilităților).</i>		- nr. persoane private de libertate pentru care au fost întocmite formulare de recomandare sau certificare a participării la activități lucrative sau de reintegrare socială/ nr. persoane private de libertate participante la activități lucrative sau de reintegrare socială.
	II.1.9. Informarea persoanelor private de libertate, cu privire la furnizorii de servicii sociale și rețeaua comunitară, ce pot fi accesate, în etapa pregătirii pentru liberare și/sau în perioada post-detenție.	în etapa pregătirii pentru liberare (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- ANP și unități subordonate; - DP și servicii subordonate; - parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (<i>conform protocoalelor de colaborare și responsabilităților</i>).	- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor alocate; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de către colaboratori.	- nr. materiale de informare (e.g. <i>pliante, broșuri, flyere, afișe etc.</i>) distribuite/ nr. persoane private de libertate analizate în comisia de propuneri pentru liberare condiționată.
	II.1.10. Acordarea de suport pentru persoanele private de libertate cu nevoi prioritare în perioada imediat următoare liberării	în perioada pregătirii pentru liberare, cf. <i>Manualului de proceduri</i>	- ANP și unități subordonate; - servicii de probațiune; - parteneri	- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor	- nr. cazuri soluționate/ nr. persoanele private de libertate care

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	(e. g. <i>sprijin pentru eliberarea documentelor de identitate, certificat handicap, pensie etc.</i>).	<i>interinstituționale.</i>	instituționali și organizații neguvernamentale (<i>conform protocoalelor de colaborare și responsabilităților</i>).	alocate; - resurse ale persoanelor private de libertate (e.g. <i>taxe suportate pentru eliberarea documentelor de identitate etc.</i>); - resurse atrase de către colaboratori.	necesită soluționarea.
	II.1.11. Informarea partenerilor instituționali, potrivit domeniului lor de competență, cu privire la nevoile de asistență post-detenție ale persoanele private de libertate (e.g. <i>pentru preluarea persoanelor private de libertate de către instituții de îngrijire</i>).	în perioada pregătirii pentru liberare (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- ANP și unități subordonate; - DP și servicii de probațiune; - parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (<i>conform protocoalelor de colaborare și responsabilităților</i>).	- resurse umane.	- nr. persoane private de libertate pentru care a fost realizată informarea pentru preluarea cazurilor/ nr. persoane private de libertate identificate cu nevoi în acest sens; - nr. parteneri instituționali coopțați.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

II.2. Conștientizarea și sensibilizarea opinii publice privind problematika reintegrării sociale a persoanelor private de libertate	II.2.1. Mediatizarea constantă a implicării persoanelor private de libertate în activități și programe de educație, asistență psihologică și asistență socială, precum și în activități lucrative.	periodic (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- ANP și unități subordonate.	- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor instituțiilor; - fonduri din proiecte.	- nr. apariții în mass-media/ nr. comunicate de presă elaborate; - coeficient de imagine neutru sau pozitiv.
	II.2.2. Proiecte și campanii de prevenire a delincvenței și infracționalității, precum și de facilitare a reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, organizate la nivel central și la nivelul comunităților locale.	periodic, (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii; - parteneri instituționali (<i>conform protocoalelor de colaborare și responsabilităților</i>).	- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor instituțiilor; - fonduri din proiecte; - resurse atrase de colaboratori.	- nr. parteneri instituționali implicați; - nr. campanii organizate; - nr. proiecte organizate; - nr. beneficiari/nr. campanii organizate; - nr. apariții în mass-media/nr. comunicate de presă elaborate per campanie; - nr. materiale de informare (e.g. <i>broșuri/pliante informaționale</i>)

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

					distribuite /campanie de prevenire a delincvenței și infraționalității.
	<p>II.2.3.Crearea/dezvoltarea unor produse media (e.g. <i>emisiuni, sporturi sociale audio-video</i> etc.) destinate prevenirii infraționalității și facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.</p>	<p>periodic, (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).</p>	<p>- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.</p>	<p>- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor instituțiilor; - resurse atrase de parteneri instituționali; - fonduri din proiecte.</p>	<p>- nr. parteneri instituționali cointeresați în realizarea unor produse media/ nr. parteneri instituționali contactați; - nr. produse media realizate/ nr. produse media solicitate; - nr. reprezentanți mass-media care pot asigura mediatizarea/ nr. reprezentanți mass-media contactați; - nr. produse media realizate/ nr. produse media necesar a fi dezvoltate.</p>

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	II.2.4. Difuzarea de către reprezentanții mass-media a produselor destinate prevenirii infraționalității și facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.	periodic, (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- reprezentanți mass-media (<i>conform protocoalelor de colaborare</i>).	- resurse umane și financiare ale reprezentanților mass-media.	- nr. produse media difuzate/ nr. produse media realizate.
--	--	--	--	--	--

Obiectiv strategic III – Facilitarea asistenței post-detenție la nivel sistemic

Obiective specifice	Activități	Termen	Responsabil	Resurse	Indicator de rezultat
III. 1. Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate între instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, asociațiile și organizațiile neguvernamentale, comunitățile locale, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate	III. 1.1. Inventarierea nevoilor de extindere a colaborărilor de către instituțiile și autoritățile publice implicate în procesul de reintegrare socială.	anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- inventar privind arii de servicii deficitare și parteneri eligibili.
	III.1.2. Formalizarea cadrului colaborării între instituții și autorități publice, organizații neguvernamentale, reprezentanți ai	anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii; - asociații și organizații	- resurse umane.	- nr. protocoale de colaborare încheiate/ nr. parteneri eligibili.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	comunităților locale și alți parteneri sociali (e.g. <i>patronate, sindicate, agenți economici etc.</i>), cu rol în etapa post-detenență a procesului de reintegrare socială.		neguvernamentale (cf. <i>protocoalelor de colaborare și responsabilităților</i>); - parteneri sociali.		
	III.1.3. Intensificarea activităților comune de facilitare a reintegrării sociale, în contextul <i>Pactelor teritoriale și a parteneriatelor județene și locale pentru ocuparea forței de muncă și incluziune socială.</i>	anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- autorități și instituții publice locale, cu responsabilități în contextul <i>Pactelor Teritoriale</i> , potrivit legii.	- resurse umane.	- nr. activități comune realizate/ nr. activități stabilite în contextul <i>Pactelor teritoriale</i> ;
	III.1.4. Evaluarea activităților comune ale instituțiilor și autorităților publice implicate în procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.	anual (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane; - resurse financiare în limita bugetelor alocate.	- măsuri și recomandări comune stabilite/ concluzii evidențiate în rapoartele de evaluare; - măsuri și recomandări

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

					implementate/ măsuri și recomandări stabilite.
	III.1.5. Elaborarea și derularea de proiecte, în colaborare cu structurile europene și internaționale, care au ca scop reintegrarea socială a persoanelor private de libertate.	anual	<ul style="list-style-type: none"> - instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii; - asociații și organizații neguvernamentale; - parteneri europeni și internaționali. 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; - fonduri din proiecte; 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. proiecte implementate/ nr. proiecte elaborate; - nr. activități derulate; - nr. beneficiari.
	III.1.6. Dezvoltarea întreprinderilor sociale, prin identificarea și promovarea activităților, inclusiv prin intermediul proiectelor cu finanțare externă.	până la finalizarea implementării <i>Strategiei.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii; - asociații și organizații neguvernamentale; - parteneri la nivel european/ internațional. 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; - fonduri din proiecte; - resurse umane și materiale atrase de colaboratori. 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. întreprinderi sociale dezvoltate; - nr. beneficiari ai întreprinderilor sociale.
	III.1.7. Organizarea periodică a unor întâlniri între	anual	<ul style="list-style-type: none"> - ANP și unități subordonate, în 	<ul style="list-style-type: none"> - resurse umane; 	<ul style="list-style-type: none"> - nr. întâlniri organizate între angajatori și

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	angajatori și persoanele private de libertate.		colaborare cu ANOFM și instituții subordonate, angajatori, agenți economici.	- resurse financiare în limita bugetelor alocate; - resurse atrase de parteneri instituționali.	persoanele private de libertate; - nr. angajatori participanți; - nr. persoane private de libertate angajate/ nr. persoane private de libertate participante la întâlnirile cu angajatorii.
III.2. Asigurarea continuității intervenției destinate persoanelor care au executat pedepse private de libertate, prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței în perioada post-detenențe	III.2.1. Furnizarea informațiilor necesare instituțiilor, pentru continuarea intervențiilor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială, conform <i>Manualului de proceduri interinstituționale</i> .	permanent, conform prevederilor <i>Manualului de proceduri interinstituționale</i> .	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- nr. beneficiari luați în evidență pentru preluare de către instituțiile publice/nr. beneficiari care necesită asistență în perioada post-detenențe.
	III. 2.2. Înființarea unei platforme	1 an (după	- grup de lucru	- resurse	- platformă

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	informaționale, care să permită corelarea informațiilor privind persoanele private de libertate și accesul comun al instituțiilor cu responsabilități privind reintegrarea socială.	aprobarea <i>Manualului de proceduri interinstituționale</i>).	constituit prin decizia <i>Comisiei interministeriale</i> .	umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor alocate; - fonduri din proiecte.	informațională funcțională.
	III. 2.3. Dezvoltarea centrelor de informare și consiliere pentru persoanele private de libertate beneficiare și pentru familiile acestora.	până la finalizarea implementării <i>Strategiei</i> .	- autorități publice locale și, după caz, organizații neguvernamentale.	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse financiare în limita bugetelor alocate; - fonduri din proiecte finanțate extern.	- nr. centre de informare și consiliere operaționale.
	III. 2.4. Referirea cazurilor, conform responsabilităților ce revin instituțiilor și autorităților publice.	conform <i>Manualului de proceduri interinstituționale</i> .	- instituții și autorități publice implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane; - resurse materiale.	- nr. beneficiari ai asistenței post-detenție/nr. cazuri transferate.
	III.2.5. Realizarea de studii privind	până la finalizarea	- instituții	- resurse umane;	- nr. rapoarte de cercetare;

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	reintegrarea socială a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate.	implementării <i>Strategiei (2016)</i> .	desemnate prin decizia <i>Comisiei interministeriale</i> .	- resurse materiale; - resurse financiare ale instituțiilor desemnate; - fonduri din proiecte.	- recomandări și măsuri; consecutive concluziilor studiilor.
III. 3 Elaborarea cadrului normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea întreprinderilor sociale, cu accent pe persoanele care au executat pedepse privative de libertate.	III.3.1. Elaborarea, promovarea și aprobarea proiectelor legislative, referitoare la înființarea, organizarea și funcționarea întreprinderilor sociale.	2 ani (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	MMFPS.	- resurse umane.	- act normativ adoptat /proiect de act normativ.
III. 4. Completarea cadrului normativ privind funcționarea și administrarea centrelor de incluziune socială	III.4.1. Elaborarea, promovarea și aprobarea propunerilor legislative, referitoare la funcționarea și administrarea centrelor de incluziune socială (e.g. <i>standarde de calitate</i>).	2 ani (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	- instituții și autorități publice centrale și locale, implicate în procesul de reintegrare socială, potrivit legii.	- resurse umane.	- act normativ adoptat /proiect de act normativ.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

	II.4.2 Dezvoltarea centrelor de incluziune socială, după caz, a locuințelor sociale;	până la finalizarea implementării <i>Strategiei</i> .	- autorități publice locale și, după caz, organizații neguvernamentale;	- resurse umane; - resurse materiale; - resurse bugetare ale autorităților publice locale; - fonduri din proiecte.	- nr. centre de incluziune/locuințe sociale funcționale;
III.5. Elaborarea și aprobarea cadrului normativ necesar pentru stimularea implicării administrațiilor publice locale, a agenților economici, a persoanelor fizice, juridice, de drept public și privat în susținerea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.	III.5.1 Elaborarea, promovarea și aprobarea propunerilor legislative, privind facilitățile acordate angajatorilor pentru persoanele care au executat pedepse private de libertate.	2 ani (după intrarea în vigoare a <i>Strategiei</i>).	MMFPS, MFP.	- resurse umane.	- act normativ adoptat /proiect de act normativ.